

Fremsat den 26. november 2019 af Uffe Elbæk (ALT), Torsten Gejl (ALT), Rasmus Nordqvist (ALT), Sikandar Siddique (ALT) og Susanne Zimmer (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning

om oprettelse af forsøg med et borgerting i Danmark

Folketinget beslutter inden udgangen af indeværende folketingsår at igangsætte et 3-årigt forsøgsprogram, hvor deliberativt demokrati testes på nationalt niveau, ved at der oprettes et såkaldt borgerting bestående af 100 frivillige og tilfældigt udvalgte borgere. Borgertingets sammensætning skal afspejle et bredt og repræsentativt udsnit af befolkningen, bl.a. ved at sikre diversitet inden for køn, alder, geografisk placering og indkomst.

Borgertinget skal bidrage til oplysning, offentlig debat og udvikling af ny politik. Helt konkret skal borgertinget to gange årligt beslutte at tage et politisk emne op til debat, som herefter skal afdækkes og diskuteres gennem en række høringer. Høringerne skal inddrage forskellige eksperter,

synspunkter og relevant viden med henblik på at understøtte en god deliberativ proces, hvor borgertingets medlemmer har mulighed for at blive klogere sammen. Borgertinget skal ikke have mandat til at stille egentlige lov- eller beslutningsforslag, men skal have mulighed for at afgive konkrete anbefalinger til Folketinget.

Det foreslås desuden, at der nedsættes en ekspertgruppe, som i samarbejde med borgertingets medlemmer skal evaluere forsøgsordningen og efter 3 år vurdere, hvordan borgertingsmodellen fungerer, hvordan den kan forbedres, og om det skal anbefales, at borgertinget gøres permanent.

Bemærkninger til forslaget

Demokrati er ikke blot en styreform, men også en livsform, der udledes i samtalen mellem mennesker. Et stærkt demokrati er derfor afhængigt af en engageret og oplyst befolkning, som har gode muligheder for at påvirke og deltage i politiske processer.

Med borgerforslag har Folketinget taget det første skridt mod et stærkere, mere åbent og mere involverende demokrati. Forslagsstillerne mener, at det nu er tid til at tage endnu et skridt. Det foreslås derfor, at der etableres et 3-årigt forsøgsprogram med deliberativt demokrati på nationalt niveau.

Det foreslås helt konkret, at der oprettes et såkaldt borgerting. Borgertinget skal bestå af 100 frivillige borgere, der udtrækkes tilfældigt for en periode på 18 måneder. Borgertingets sammensætning skal dog så vidt muligt afspejle et bredt og repræsentativt udsnit af befolkningen, bl.a. ved at sikre diversitet inden for køn, alder, geografisk placering og indkomst.

Borgertinget skal to gange årligt udvælge et politisk emne, som medlemmerne ønsker at blive klogere på og diskutere. Herefter skal medlemmerne deltage i en række høringer, hvor relevante og forskellige eksperter inddrages i en deliberativ proces for at sikre, at medlemmerne præsenteres for forskellige synspunkter og relevant viden, f.eks. forskning, undersøgelser og erfaringer fra ind- og udland. Borgertinget skal ikke have mandat til at stille egentlige lov- eller beslutningsforslag i Folketinget, men skal have mulighed for at afgive konkrete anbefalinger til Folketinget.

I Københavns Kommune har man for nylig eksperimenteret med at involvere borgerne mere i den politiske beslutningsproces gennem en række borgersamlinger om fornyelsen af Indre By, som det f.eks. er beskrevet i artiklen »Ny metode for borgerinddragelse: Fornyelse af Indre By skal besluttes sammen med borgerne« fra Altinget den 27. oktober 2019. Andre steder i verden er man gået endnu længere og har indført forskellige former for borgerting. Det gælder bl.a. i dele af Canada, Australien og Frankrig, men også i byer som Madrid (beskrevet i Dagbladet Informations artikel »Eliten skal ikke bestemme alt. Derfor er borgerting en over 2300 år gammel god idé«, den 20. maj 2019) og den polske by Gdansk (beskrevet i publikationen »Citizens' Assemblies – Guide to democracy that works« fra 2018 af den polske forsker Marcin Gerwin) og i den tysktalende del af Belgien, hvilket man så i det såkaldte G1000-projekt.

Erfaringerne fra de nævnte lande og byer er generelt gode. Det er de også i Irland, hvor man har oprettet The Citizens' Assembly, hvor størstedelen af medlemmerne er almindelige borgere udvalgt gennem lodtrækning. Det irske borgerting kan komme med konkrete anbefalinger til det nationale

parlament, hvilket bl.a. har medvirket til, at parlamentet valgte at afskaffe et forbud mod abort. Forud for afstemningen blev der i borgertinget afholdt en række folkehøringer med inddragelse af eksperter og forskellige synspunkter, som endte med, at borgertinget valgte at anbefale parlamentet at afskaffe forbuddet mod abort. Denne anbefaling valgte et flertal i parlamentet efterfølgende at imødekomme, hvorfor abort i dag er lovlig i Irland. Forløbet er bl.a. beskrevet i Dagbladet Informations artikel »I Irland har borgerting skabt store forandringer. Det bør Danmark lade sig inspirere af« fra den 22. maj 2019.

Forslagsstillerne mener, at Danmark bør lade sig inspirere af de gode erfaringer med borgerinddragelse og deliberative processer fra udlandet. Foruden ovenstående eksempler kan Folketinget også lade sig inspirere af arbejdet under OECD's ekspertpanel The Future of Democracy eller det internationale netværk Democracy R&D, der begge rummer nogle af de dygtigste eksperter og organisationer inden for demokrati, borgerinvolvering og deliberative metoder.

Forslagsstillerne er villige til at diskutere den specifikke model for udformningen af et dansk borgerting, herunder hvem der skal kunne udtrækkes til at sidde i borgertinget. Som udgangspunkt foreslås det, at de pågældende personer skal have stemmeret til folketingsvalg, dog således, at 16- og 17-årige også skal kunne udtrækkes. Ministre, personer i valgte politiske embeder, dommere og højerestående embedsmænd i centraladministrationen skal ikke kunne være medlemmer af borgertinget.

Det foreslås, at medlemmer af borgertinget modtager et honorar for deres indsats svarende til det beløb, som en person i dag modtager for at være domsmand. Honoraret er i dag 1.100 kr. pr. dag og 120 kr. pr. nat, hvor man er væk hjemmefra. Medlemmer af borgertinget skal desuden kompenseres for eventuelle rejseudgifter i forbindelse med møder i borgertinget.

Sidst, men ikke mindst, foreslås det, at der nedsættes et ekspertpanel, som skal følge arbejdet i borgertinget. Ekspertpanelet kan f.eks. bestå af danske og internationale eksperter i borgerinddragelse og demokratiske processer samt medlemmer af Folketingets Præsidium. Ekspertgruppen skal i samarbejde med borgertingets medlemmer evaluere forsøgsordningen og efter 3 år vurdere, hvordan borgertingsmodellen kan forbedres, og om forsøgsordningen skal gøres permanent.

For at sikre den nødvendige administrative og organisatoriske support foreslås det, at Folketinget understøtter borgertinget med de nødvendige organisatoriske ressourcer.

Skriftlig fremsættelse

Uffe Elbæk (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af forsøg med et borgerting i Danmark.

(Beslutningsforslag nr. B 43)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.